

Cảm nhận về thời gian

Trần Minh Anh Thu
Khoa giáo dục Việt Nam

Luck mình vừa mới bắt đầu làm thêm, vào một buổi trưa nọ mình bước vào chỗ làm và cất tiếng chào “Konnichiwa” thì người ta chào “Oyayou gozaimasu” với mình. Ủa? Tại sao buổi trưa mà lại là “Ohayou” nhỉ, mình thắc. Cả trong ca làm buổi chiều, mình lại nghe người ta nói “Ohayou gozaimasu”. À hiểu rồi chắc là ở Nhật, khi lần đầu gặp nhau trong ngày thì người ta chào “Ohayou” nhỉ. Thử ứng dụng xem sao. Mình đây tự tin khi nghĩ rằng đã ít nhiều hiểu được cách văn hóa chào hỏi của người Nhật. Lần tiếp đó, khi gặp một người nọ, mình vừa chào “Ohayou gozaimasu” thì người ta nói mình rằng “Con đâu phải người nổi tiếng đâu mà chào như thế”. Ở nhật, người nổi tiếng bất kể là sáng hay tối đều có thói quen chào như vậy. Từ cách chào hỏi đó, mình nhận ra rằng so với người nhật mình có sự khác biệt trong cảm nhận về thời gian. Rốt cuộc ở Nhật người ta cảm nhận về thời gian như thế nào.

Mình cảm thấy rằng người Nhật lúc nào cũng như đang vội gì đó. Mỗi ngày trên con đường đến trường mình đều bắt gặp nhiều bạn học sinh nhật. Rõ ràng vừa thấy sau lưng mình mà chẳng biết tự khi nào đã vượt qua mình không thấy bóng. Họ đi với tốc độ mà mình không thể đuổi kịp. Đành rằng là ngay trước giờ học nên vội vã như vậy là đi đều hiển nhiên, nhưng những lúc thời gian thông thả thì thấy người ta cũng chẳng thông thả chút nào. Ở bất cứ đâu thì một ngày đều có 24 giờ nhưng ở Nhật hình như một ngày chỉ có 12 tiếng thôi nên ai cũng vội vã chạy đua với thời gian. Có một điểu mà mình chưa hiểu được rằng ở Nhật người ta định nghĩa “sớm” là như thế nào nhỉ? Ví dụ như nếu mình có ca làm vào 5h, từ nhà đến chỗ làm mất 5 phút thì mình sẽ ra khỏi nhà lúc 5h55 là vừa vặn. Đối với mình chỉ cần không quá 5h5’ thì vẫn còn là sớm, nhưng hình như người Nhật thì không nghĩ vậy. Hoặc khi có hẹn với người Nhật, dù mình đến sớm hơn giờ hẹn đi chăng nữa thì cũng thấy người ta đã chờ sẵn từ khi nào rồi. Nói tóm lại, dòng thời gian của người Nhật có vẻ trôi nhanh hơn so với người nước ngoài như mình. Rốt cuộc thì tại sao có sự khác biệt như thế, dù ở Nhật 2 tháng rồi mình vẫn cảm thấy đó là điểu bí ẩn.

Ngược lại, đối với người Việt dường như thời gian trôi rất chậm. Dù là ở thành phố đông đúc như Sài Gòn thì cuộc sống vẫn có gì đó thông thả. Nếu nhắc đến buổi sáng ở Nhật là hình ảnh hàng chục người nhồi nhét trên chuyến tàu sáng thì một buổi sáng điển hình ở Việt Nam là hình ảnh người ta ngồi ở các quán cafe hay những quán ăn. Đó không phải vì người ta vô công rồi nghề, mà đối với người Việt, sống là phải tận hưởng và chậm rãi. Vì vậy, dù là thời điểm đi học đi làm đi chăng nữa người Việt Nam vẫn muốn dành thời gian cho bản thân. dường như không điểu gì có thể làm họ thấy vội vã. Hoặc như lúc mình có hẹn vào lúc 5h thì mọi người ngầm hiểu rằng 5h10 hay thậm chí 5h30 mới xuất phát. Chính vì ai cũng ngầm hiểu như thế nên dù có đến muộn đi chăng nữa thì người ta vẫn cảm thấy bình thường. Tại sao lại bình thường ư? Vì mọi người nghĩ rằng đối phương đến muộn thì mình đến muộn cũng đâu có sao. Nên dù đi muộn đi chăng nữa thì cũng không bị giận nên không cần phải xin lỗi. Nghe nói tiếng nhật có một từ để miêu tả điểu này là “otagaisama”, nghĩa là “cả mình và đối phương đều ở trạng thái giống nhau”. Có lẽ lối sống thông thả đó của người việt bắt nguồn từ điểu này.

Mình quyết định tìm hiểu vì sao lại có sự khác biệt rõ rệt giữa Nhật và Việt như vậy. Mình thử hỏi người nhật thì nhận được câu trả lời rằng, từ hồi rất nhỏ người ta đã được dạy quy tắc là gì, tại sao phải luôn giữ quy tắc và một khi phá vỡ quy tắc sẽ xảy ra đi ều gì. Và đúng giờ chi ếm một vị trí quan trọng trong đó. Đúng giờ tức là giữ gìn lời hứa nên có thể nói đúng giờ sẽ xây dựng lòng tín nhiệm trong mỗi quan hệ với người xung quanh. Mặt khác, người nhật có đặc điểm là đề cao tính tập thể hay nói cách khác là đặt người khác lên trên bản thân mình. Từ lý do trên, người ta sinh ra nếp sống “không muốn làm phiền người khác”, “thà mình chờ người khác chứ không để người khác chờ mình”. Đến đây có lẽ mình đã tìm được câu trả lời rồi. Mình hiểu rằng sự khác biệt trong cách cảm nhận thời gian là vì khác nhau về văn hoá và lối sống chứ không phải vì người nhật lúc nào cũng vội vã. Quả thật yếu tố văn hoá và lối sống quyết định sâu sắc đến đặc trưng con người của mỗi đất nước. Đối với một du học sinh như mình, khám phá về con người ở một đất nước và lý giải xem tại sao lại như vậy là một việc rất thú vị.

Cuộc sống người nhật có quá nhiều thứ cần phải tuân thủ như vậy nên có lần mình đã hỏi người nhật rằng “Cuộc sống như thế thì có mệt mỏi hay không?”. Và không ngờ rằng mình nhận được câu trả lời rằng “Không cảm thấy mệt gì cả vì vốn dĩ đã như vậy.”. Nhưng đối với một người sẵn sàng đi đến trường bằng một con đường khác với mọi khi, tốn thời gian hơn và xa hơn chỉ để ngắm cảnh thì mình vẫn muốn sống theo cách riêng của mình thôi. Cuộc đời chúng ta không dài lắm nên mình sẽ chậm rãi tận hưởng nó. Dù vậy, trong mỗi quan hệ giữa người với người thì đúng giờ là một đi ều cần thiết nên mình muốn học tập đi ều này ở người nhật. Mình rất trông chờ xem mình của một năm sau sẽ có gì thay đổi.